

EREVNA

Årg. XI

N:r 1

1954

Innehåll

Kristi kropp. (1 Kor. 12:12-31). Av Berthold von Schenk.	3
Problem vid Bibelns översättning. Av Doc. Fil. och Teol. Doktor G. Rignell	13
Något om exegetikens uppgifter. Av Martin Magnusson	16
Ensam för att be. Matteus 14:23 Av H. Odeberg	19
Tro och fantasi. Av H. Odeberg	22
Gudstjänsten och »Livets mening» II Av H. Odeberg	23
»Han skall inte tvista eller skrika» Matt. 12:15-21 Av H. Odeberg	27
Predika. Matt. 10:7 Av H. Odeberg	29
Förteckning över Erevna-sammanslutningar	31
Innehåll	32

*Innehållsförteckningen i slutet av häftet och sidhänvisningar i texten
enligt originaltexten.*

*Askersunds Tryckeri A.B., Askersund 1954
Språkligt bearbetad 2002.*

Kristi kropp.

(1 Kor. 12:12-31).

Av Berthold von Schenk.

Föredrag hållet vid sammanträde i Erevna, lördagen den 16/5 1953,
av B. von Schenk, the Lutheran Church of our Saviour, New York City.

BOLD.

Det talas i vår tid mycket om Församlingen eller Kyrkan. Vad menas då med Församlingen eller Kyrkan? (Här avses »Församling (Kyrka)» i nytestamentlig mening, inte någon bestämd national- eller statskyrka.) Sierskan Anna Kathrina Emmerich hade omkring 1820 en syn. Hon såg hur Jesus i Getsemane mitt i de förfärligaste anfäktningar styrktes genom trösteängeln. »Änglarna, som förmedlade synen, lät de saligas skaror dra förbi framför Herren, dessa som, genom sin kamp förenade med hans lidandes förtjänst, genom honom skulle förena sig med den himmelske Fadern. Det var en obeskrivligt skön och vederkvickande syn. De drog alla förbi Herren, smyckade var och en med sitt lidande och sitt verk. Där var apostlarna, lärjungarna, jungfrurna och kvinnorna, alla som hade vigt sig åt Guds tjänst, ja, hela den saliga hären. Alla var smyckade med sitt lidandes segerkronor och blommorna i deras kronor, som var olika till utseende, färg, doft och yppighet, växte liksom fram ur de olika slag av lidanden, kamp och segrar som förlänat dem deras ära. Hela sitt liv, verk och tjänst, den enda värdigheten och styrkan i deras kamp och seger och allt ljus och all glans i deras triumf ägde de endast i gemenskap med Kristi kors. Det var de triumferande heligas skara, som drog förbi inför Herren.»

Detta var änglakören — de heliga, Kyrkan. Det betyder intet vad *människor* anser om Kyrkan. Allt beror på vad *Gud* säger om Kyrkan. Hon är vad hon är: Kristi kropp. Samma kärlek som flöt från korset måste flyta från Kyrkan, ty hon är Kristi fortsatta kropp, Hans fortsatta mänsklighet. Ingen har vid sidan om vår Frälsare älskat Kyrkan mera och klarare sett vad hon är än aposteln Paulus.

Temat för den sista delen av första korintierbrevet är Kristi Kyrka som Kristi kropp. »Här kretsar», som kyrkoherde Werner Meyer skriver, »allt i en trefaldig rytm med treenighetens puls-slag runt Kristi hemlighet.» »Först ser han (Paulus) i beskrivningen av den heliga måltiden tillbaka mot Jesu frälsningsdöd. Därefter genomforskar han alla sidor och dimensioner i Kristi verk genom Anden i Kyrkan och i hennes historia i denna tidsålder. Slutligen låter han oss genom sin profetiska insikt i det 15:e kapitlet skåda framåt mot den eviga påskens morgonrodnad. Man kan också säga att tron, hoppet och kärleken är temat i denna del av brevet. Men vi kan ge dem alla en gemensam nämnare, ty om ock i trefaldig gestalt, lever och verkar samma Kristi frälsarverklighet i dem alla: hans kropp.» Kristi kropp måste åter och åter bli de kristnas huvudtema i kampen om Kyrkan.

I kampen mot den onde, djävulen, var inkarnationen, människoblivandet, den gudomliga strategin. Djävulen, den nakne, kan inte inkarneras. Han är person, men bara andlig person. Endast Kristi kropp kunde lösa mänskligheten från synden, döden och djävulens våld. Detta visste djävulen. Därför försökte han förinta återlösarens kropp. Detta hade också lyckats för honom, om det sista ordet hade sagts på Golgata. Men hans heliga kropp skulle inte se förgängelsen. På tredje dagen stod han upp. Och även om han har farit upp till himlen, så är dock hans kropp ännu kvar här på jorden, ty den Helige Ande församlar kyrkan genom evangelium. När de troende firar den heliga måltiden, är Kristi kropp närvarande. Ty då gäller på ett alldeles särskilt sätt hans ord: Se, jag är med er. Så vill vi fördjupa oss i apostelns ord i 1 Kor. 12:12 ff.

»Ty liksom kroppen är en och har många lemmar, men kroppens alla lemmar — och de är många — utgör *en* kropp, så är det också med Kristus.» Aposteln säger oss att vi skall ha Kristi sinne. Därmed menas att vi skall sträva mot frälsningens fullhet. När Paulus talar om enheten, använder han en bild. »Liksom kroppen är en ...» Han talar här om den mänskliga kroppen. Kroppen framställer enheten i mångfalden och mångfalden i enheten. Som nu den mänskliga kroppen fungerar, så är det i församlingen, i kyrkan.

Men nu följer en överraskande vändning: Paulus fullbordar satsen »liksom ...» med »så är Kristus», »så är det också med Kristus». Logisk tycks oss denna vändning inte vara, ty från kyrkan hoppar Paulus över till en betraktelse av Kristus. Så måste det vara, ty Paulus känner inget från Kristus lösgjort betraktande av Kristus. När han beraktar Kyrkan, betraktar han Kristus. Först tillsammans med Kristus blir Kyrkan verkligen Kyrka. Först tillsammans med Kyrkan är Kristus den han är, eftersom han är Kyrkans förlossare. Kristus och Kyrkan utgör den fullständiga himmelskt-jordiska kroppen. Alltså inte bara liknar Kyrkan hans kropp, utan hon är Kristi kropp. Denna verklighet är fördold och bara avslöjad för de troende. Därför talar vi om Kristi hemlighetsfulla kropp, om »Corpus Christi Mysticum».

Hur blir man införlivad med denna hemlighetsfulla kropp? Aposteln ger svaret i vers 13. »I *en* Ande har vi alla blivit döpta för att hör till *en* kropp, antingen vi är judar eller greker, slavar eller fria, och alla har vi fått en och samme ande utgjuten över oss.»

Införlivandet sker i dopet. Vi är döpta till Kristus, in i Jesu nådeström. Vi är döpta in i Kristi frälsningsverk, in i hans kropp, som är hos Fadern, men som också är här nere på jorden i den levande församlingen. I denna görs ingen åtskillnad i fråga om ras eller social ställning. Genom dopet är den kristne inhöljd i den nya skapelsen, även om han ännu bär den första skapelsens svagheter. I den helige Ande är han den nya människan.

Då aposteln förklarar att vi »fått en och samme ande utgjuten

över oss», vilket också kan översättas »vi ha fått att dricka av en och samma ande», så åsyftas den heliga måltiden (jfr 1 Kor. 10:4). Så fattade det också urkyrkan. För de första kristna var altarets sakrament en måltid med den upphöjde Herrens närvaro i ande och kraft. Därför levde urkyrkan av sin liturgi. I sakramenten bryter Kristus igenom. Han är huvudet och genom Andens verkande överförs huvudets vilja och kraft och uppdrag till kroppen. Han skäms inte för att kallas dess huvud. Häri träder oss läran om rättfärdiggörelsen till mötes i ny gestalt, ty detta är den fallne syndarens rättfärdiggörelse.

Detta är den underbara frälsningshistoriska väg som leder från Guds Sons människoblivande i jungfruns sköte ända till Kyrkan som Kristi kropp.

Den förnedrade Kristus tar på sig människogestalt. Han blir lydlig intill döden och står upp från de döda. Så går han in i Faderns härlighet och har nu ett namn över alla namn. Men därmed har han inte nog. Han vill inte ensam vara förhärligad — och nu följer den största nåd som vederfarits världen: »Han förmäler sig med syndarna, hämtar dem hem som sin brud, träder i kärleks- och livsgemenskap med dem, gör dem till sin kropp. Han blir s.a.s. på nytt kött i sin Kyrka ... Han hägnar, vårdar, styrker, leder och renar sin kyrkokropp, sin brud. Hon står såsom kroppens fötter i jordens stoft. Men huvudet är i det eviga ljuset. Det liv som huvudet lever däruppe på Guds högra hand, är ett liv för församlingen därnere. Han identifierar sig med henne. Den som förföljer henne, förföljer honom. Hennes lidanden är hans lidanden. Hennes kors är ännu hans kors. Och hans auktoritet förlänar också åt Kyrkan andlig auktoritet gentemot syndens uppror. Kyrkans angelägenheter är Kristi angelägenheter. Det som tilldrar sig i Kyrkans kropp, tilldrar sig i Kristus. Kristus är närvarande i hela den troende kristenheten, i den troende församlingen liksom också i de enskilda lemmarna. Allt har förbindelse med Honom som är centrum i himmelen. Detta är Corpus Christi Mysticum.» (Meyer).

Vi kommer nu till uppbyggandet av församlingens kropp:

»Kroppen består ju inte av en enda lem utan av många» (v. 14). S:t Paulus använder sig åter av bilden. Han visar på det förunderliga samspelet hos människokroppens lemmar. Den korintiska församlingen var rikt begåvad. Man hade fått många gåvor. Som man kunde vänta var många korintier olyckliga, emedan gåvorna var olika. Därför skriver S:t Paulus (v. 15 ff): »Om foten sade: 'Eftersom jag inte är hand, hör jag inte till kroppen', så hör den ändå till kroppen. Och om örat sade: 'Eftersom jag inte är öga, hör jag inte till kroppen', så hör det ändå till kroppen. Om hela kroppen vore öga, hur skulle den då kunna höra? Om hela kroppen vore öra, hur skulle den då kunna känna lukt? Men nu har Gud satt lemmarna i kroppen, var och en av dem som han har velat. Om alltsammans vore en enda lem, var vore då kroppen? Men nu är lemmarna många och kroppen en.» Aposteln vill säga att varje lem, när den lever i frid och självuppoftning, är vad den är. De enskilda bilderna får inte pressas. Varje lem skall glädja sig över vad den fått och skall tjäna de andra.

Vi är inte alla lika i Kyrkan. »Varje Guds barn är ett original.» Det har outplånliga egenskaper. Vad man äger måste man äga för alla. Det finns ingen privategendom i Kristi kropp: »Ögat kan inte säga till handen: 'Jag behöver dig inte', inte heller huvudet till fötterna: 'Jag behöver er inte.' Nej, tvärtom är de av kroppens lemmar som vi anser svagast så mycket mer nödvändiga. Och de lemmar i kroppen som vi anser värda mindre heder, klär vi med så mycket större heder, och dem som vi blygs för, skyler vi med så mycket större anständighet, något som de andra inte behöver. Men Gud har fogat samman kroppen och gett den oansenliga lemman större heder, för att det inte skall uppstå splittring i kroppen, utan lemmarna ha samma omsorg om varandra.»

Liksom i människokroppen ingen lem kan frigöra sig från de andra, så är det också i församlingen, i Kristi kropp. Den största synden är att göra sig lös. Söndring är en brutal försyndelse mot Kristus. Detta har också Paulus i tankarna i 11:e kapitlet, när han talar om det ovärdiga mottagandet av nattvarden.

Aposteln menar med »ovärdig» på ett »ovärdigt sätt». Vem tar emot på ett ovärdigt sätt? Man måste här ta i beaktande 11:17-22. Den som befordrar partibildning och splittring i församlingen och utan att bekymra sig om de skador som tillfogas kyrkan, självsäkert går till Herrens bord — och den som vid församlingsmältiden endast tänker på sin egen fördel och skadar sin broder bredvid sig och på så sätt bryter sönder gemenskapen, broderskapet — han tar emot Kristi kropp på ett ovärdigt sätt.

Det finns i varje församling *de små*, »minoriterna» i ordets verkliga mening. Man hör dem inte och ser dem inte. Men de är Kristi ögonsten på den jordiska Kyrkans anlete. Detta tänker Paulus på, då han skriver »de som vi anser svagast». Hit hör också barnen, ty deras änglar i himlen ser alltid den himmelske Faderns ansikte (Matt. 18:10). Vidare, de ringa, de föga begåvade. De är alla lemmar i kroppen, den kristna församlingen. Den store predikanten Moody berättar om tre enkelt klädda kvinnor, som alltid pratade när han började sin predikan. Det störde honom, eftersom de alltid satt i den främsta bänken. En dag förebrådde han dem. Med tårar i ögonen sade de: Det gör oss så ont. Vi pratar inte med varandra, utan vi ber att ni skall få den helige Ande. Den framstående predikanten berättar att han genom dessa enkla kvinnors bön blivit en förkunnare av evangelium.

Ja, Kyrkan borde särskilt vårda sig om dessa, »de anonyma», de »namnlösa», ty deras namn står i Livets bok. För att ingen söndring skall ske i Kristi kropp, i Kyrkan, måste alla lemmar lära av Kristus och leva för bröderna. Kyrkan är gemenskap, kamratskap i den helige Ande. Hon lever i Kristus. Han är vinträdet och lemmarna är grenarna.

Urkyrkan var ett brödraskap, ett *kamratskap*. Där trädde den större i den mindres ställe, den starkare i den svagares. I Kyrkan råder ställföreträdandets hemlighet, ty Kristus, Kyrkans huvud, har ställföreträdande levt, lidit och segrat för den fallna mänskligheten och gjort de värdelösa värdefulla. Medan vi ännu var syndare, dog Kristus för oss (Rom. 5:8).

Detta syftar Paulus på i versarna 26 och 27: »Om en lem lider, så lider alla lemmarna med den. Och om en lem hedras, gläder sig alla lemmarna med den. Men nu är ni Kristi kropp och var för sig lemmar.» Som aposteln här säger har han också levt: Vem är svag utan att jag är svag? ... Jag vill gärna låta mig offras för er skull (2 Kor. 11:29, 12:15). S:t Paulus hade inte mer något liv för sig själv. Han levde med Kyrkan. Om något var förvänt i församlingarna, förorsakade honom detta svåra lidanden. Och så gläder sig också alla lemmarna med de glada.

Vi kommer nu till ämbetet. Varje ämbete i Kyrkan är en kárisma, en nådegåva. »Gud har i sin församling för det första satt några till apostlar, för den andra några till profeter, för det tredje några till lärare, vidare andra till att utföra kraftgärningar, andra till att få gåvor att bota sjuka, till att hjälpa, att styra och att tala olika slags tungmål. Inte är väl alla apostlar? Inte är väl alla profeter? Inte är väl alla lärare? Inte utför väl alla kraftgärningar? Inte har väl alla gåvor att bota sjuka? Inte talar väl alla tungomål? Inte kan väl alla uttyda? Men sträva efter de nådegåvor som är störst. Och nu visar jag er en väg som vida överträffar alla andra: ...»

När det här talas om ämbeten och nådegåvor, gäller det hela Kyrkan, men Paulus skiljer inte i princip mellan enskilda församlingar och Kyrkan i stort. Han skiljer inte heller mellan ämbeten och nådegåvor, ty varje ämbete är en nådegåva. Ämbete innebär här nämligen helig tjänst. Ämbete och diakoni är samma sak och diakon är den som för andra går genom stoft och träck.

Trots att ämbete och nådegåva inte kan skiljas åt räknar Paulus upp tjänsterna i en viss, bestämd ordning. Först nämner han ämbetena i speciell mening. Den andra gruppen av tjänster har däremot entydigt karismatisk karaktär. Det gäller kraftgärningar, helbrägdagörelse, gåvan att hjälpa, organisation, tungomålstal.

På *apostlarna* vilar Kyrkan. Jesu ord till Petrus: »På denna klippa skall jag bygga min Kyrka» gällde inte bara Petrus utan syftade på alla apostlarna. De var föreningslänken mellan Jesus

Kristus och Kyrkan. Kristus har inte skrivit Nya testamentet, utan han har givit det åt sin Kyrka genom apostlarna.

Profeterna var det nya förbundets predikanter. Detta blev senare presbyterna.

Lärarna var också av stor betydelse. Paulus var framför allt en lärare.

Nu följer de *diakonala* tjänsterna. Vad Kristus gjorde, då han var på jorden, det måste hans Församling nu föra vidare. Vad han gjorde som Människoson, det vill han också göra i sin kyrkokropp. Han säger: »Den som tror på mig skall utföra de gärningar som jag gör, och större än dessa skall han göra, ty jag går till Fadern» (Joh. 14:12).

Uppfostran, omsorg, sjuk- och fattigvård hör till Kyrkans kallelse. I *andra* hand nämner aposteln *ledarskap* och *förvaltning*. Detta ämbete betecknas i Rom. 12:8 som föreståndarskap, annars vanligen såsom biskopens, herdens ämbete. Detta ämbete kunde inte träda i förgrunden så länge apostlarna ännu levde. Biskopen var ursprungligen inte mycket mera än den som senare hade det lägsta ämbetet, nämligen ostiarien, dörrvaktaren och uppsiktsmannen över den gudstjänstfirande församlingen. Paulus såg väl en viss fara förknippad med detta ämbete.

Varje ämbete och varje nådegåva måste samverka och samarbeta i Kristi kropp.

Det är intressant att Paulus inte värderar tungomålstalet så högt. Korintierna satte det ju främst och var mycket stolta över denna nådegåva.

Alla dessa gåvor hade sin källa i nattvarden, eukaristin, när Kyrkan verkligen var Kristi kropp. Den högsta gåvan som flöt ur eukaristin var kärleken. Denna är det varma blodflödet i Kristi kropp. Den som har upptäckt kärlekens hemlighet går i själva verket den vida högre vägen, den högsta vägen, själva kungsvägen. Kristi kropp är djupast sett den skänkande kristuskärlekens organism. Detta får vi aldrig glömma, men tyvärr glömmar vi det ständigt på nytt. Han har köpt, förvärvat, och vunnit oss, på det att vi skall vara hans egna.

Med Kristus kom ett nytt förbund, Kyrkans förbund. Då Kristus sade: Jag skall bryta ned detta tempel och på tre dagar bygga upp det igen, bekymrade han sig inte om offertempel. Det hörde det förgångna till. Nu är Gud närvarande i Jesus, i hans person, i hans sannskyldiga mänsklighet i Kyrkan.

Guds härlighet bor inte mer i templet, den bor i Ordet som blev kött. Änden för det judiska templet har kommit, eftersom Jesus har kommit.

Templets slut beseglas genom Jesu död. Med offer på Golgata är det slut med alla offer på templets altare. Då Jesu kropp förstördes på korset, förstördes i själva verket också Jerusalems tempel.

Guds närvaro i Jesu människovarande upphör emellertid inte med hans död. Därför upphör inte heller hans människovarande i och genom döden. Tvärtom, genom uppståndelsen blir Kristi mänsklighet på ett ofattligt sätt till ett kärl för Guds reala närvaro.

I uppståndelsen är Messiasförsamlingen grundad. Denna eskatologiska messiasförsamling, som har sin existens genom Messias' död och uppståndelse, utgör därför också det nya templet, det andra templet, som är mer än det gamla templet, men som också i sig innefattar det gamla templet.

Jesu ord om templet har tolkats på olika sätt: som syftande på det framtida templet, på den kristna församlingen, på Jesu kropp. Men dessa tre är ett. Genom den nya uppståndelsen uppstår hans kropps tempel.

På korsets grund börjar i och genom Jesu uppståndelse och himmelfärd den aldrig avslutade, världsförlossande och världsförnyande himmelska liturgin, utförd genom det slaktade Lammet inför Guds tron mitt bland de himmelska härskarorna. Detta är det nya förbundets gudstjänst.

Allt vad vår Frälsare var, det är han fortfarande. Han är det i sin Församling. Han är det när hans trogna församlas och efterföljer honom, då de på nytt upplever frälsningsgärningarna i

liturgin. Detta är nytestamentlig gudstjänst och detta är Församling, »Guds församling».

Eftersom Kyrkan är Kristi kropp måste hon också lida. Hon är ju Herrens fortsatta kropp. När Kyrkan verkligen är Kyrka, blir hon därför också med nödvändighet förföljd.

Om man nu använder sig av andra medel än det som Kristus har befallt, ord och sakrament, då kan man inte längre tala om kyrka. *Tyvärr har vi glömt detta och gjort Kyrkan till en organisation.* I stället för till de många lemmarnas, de *smås* församling, har vi gjort den till en myndighetskyrka, prelaternas och klickarnas kyrka.

Problem vid Bibelns översättning.

Av Doc. Fil. och Teol. Doktor G. Rignell

BOCO

Med utgångspunkt i frågan, hur man kan komma till en djupare förståelse av Skriften, möter man med nödvändighet de översättningssvårigheter som ofta föreligger, inte minst vad gäller Gamla testamentet.

När det gäller översättningen av enstaka ord kan man inte alltid lita till den lexikala betydelsen, utan det gäller att studera det textsammanhang i vilket ordet står. I hebreiskan har orden inte överallt samma exakta betydelse som i svenskan. Många hebreiska ord har ingen fixerad betydelse. Sammanhanget bestämmer översättningen.

Ordet *charasch*, hantverkare, smed, kan också betyda trollkarl. Det är emellertid inte skilda stammar. Den som handskas med järnföremål är en smed. *Charasch* är den som utövar en aktivitet, bestämd av innehållet, något som fordrar konstskicklighet, och ordet betyder så i kultiskt sammanhang trollkarl.

Verbet *raga* 'anses betyda »oroa», i hif'el *hirgia* ' — göra lugn. Men dessa betydelser är inte exakta och passar inte överallt. Vid översättning ändrar man meningen för att få in den betydelse man förutsatt och gör så om texten för att ordet skall passa in.

Ordet betyder: att förändra ett tillstånd. Om frid och ro föreligger, betyder verbet oroa, i motsatt fall ingjuta frid. Denna fråga kan anses vara en lexikal uppgift, men lösningen av dessa problem hör samman med förståelsen av texten.

Ordet *mischpat* brukar översättas med »rätt», men även »dom». Ofta är dessa översättningar missvisande; detta ofta i Jesaja. Man menar att ordet »rätt» betecknar bara ett juridiskt förhållande.

Rätt åt fattiga, faderlösa. Profeten, säger man, kommer med en ny etik, han talar förklenande om offer i templet och i stället tänker han på de fattigas rätt o.s.v. Men: Allt som heter etik hänger

oupplösligt samman med tron på HERREN. Tron på Gud betyder att Han vårdar sig om de fattiga och betryckta. Gudstron är det primära, förpliktelserna till detta omhändertagande härleds alltid ur detta.

Om vi ser på ordet *mischpat* hos Jesaja, 40:27 »Gud bryr sig inte om min rätt», finner vi ett exempel på just denna sak. Här måste man hålla i minnet att Herren slutit ett förbund med sitt folk, som lovat hålla honom som sin Gud — det är ett ömsesidigt förhållande. Gud vårdar sig om folket, och det visar honom sin kärlek och lydnad.

»Gud bryr sig inte om min rätt» betyder att man tvivlade på att detta förbund existerade i tider av fångenskap och nöd.

Jes. 42:1 »utbreda rätten bland hednafolken.» Ibland är det översatt »den rätta tron till folken». Denna senare översättning är god: förhållandet till Herren, menar också profeten, skulle idealt gälla alla folk. Denna klarhet i gudsfolkets förhållande till sin Gud är »Israels ljus».

I vers 3, »Han skall i trofasthet utbreda rätten», är Herren själv troligen subjekt. »I trofasthet» nämligen »mot löftena». Herren själv sviker inte hur än folket sviker honom. Han är beredd ta emot det då det åter vänder sig till honom.

Kap. 50:8. Profeten talar om det motstånd som möter hans förkunnelse. Trots Israels nöd och fångenskap skall Herren förbarma sig när tiden är inne. Detta trodde man emellertid inte. Profeten säger: Trots allt som talar emot det är det så. Han kallar fram sin motståndare för att anföra sina skäl. Han säger: »Vem är min rätts Herre? Vem vill gå till rätta med mig?»^[*] Detta betyder: Vem vill den rätt, den förbundstrohet, som jag förkunnar?

Ordet *mischpat* har ett djupare innehåll än när man läser det i översättning. Grundtextstudium är nödvändigt för förståelsen.

Kap. 1:17 hos Jesaja: »Sök *mischpat*.» Här tycker man social rättvisa vore betydelsen. Går man till 5 Mos. finner man dock att det gäller den rätt som är bunden till HERREN. Söker man detta rättsförhållande, blir Guds verk klart för en.

5 Mos. 24:17-18 »Du skall inte förvanska rätten för främlingen eller den faderlöse» följs av »Du skall komma ihåg att du varit slav i Egypten och att Herren, din Gud, befriat dig därifrån.»

Att »förvanska rätten» är en försyndelse mot förbundet på Sinai.

Ytterligare exempel: Jes. 1:21 »Den var full av rätt. Då bodde rättfärdighet därinne, men nu mördare (avgudadyrkare).» När Israel stod i ett rätt förhållande till Herren, rådde *mischpat*.

I vers 27, »Genom *mischpat* skall Sion friköpas», betyder en förlossning genom att Israel håller fast vid troheten mot Herren.

Kap. 5:16 »Herren Sebaot blir upphöjd genom *mischpat*.» Avgudadyrkan, att ställa någon bredvid Herren ensam, föreligger. Babels gudar föreföll ha mer att bjuda. När det går en väl, har man en nådig Gud. När man lider betryck, är Gud inte »stor» nog att vårda sig om en. Men Herren är hög genom *mischpat*, genom att värna om det i Hans rådslut bestämda förhållandet. Och den helige Guden visar sig helig genom rättfärdighet. Genom den nåd han skänker visar han sig vara den Han är.

Ordet *mischpat* har alltså den principiella betydelsen att levandegöra för oss den djupa religiositet som är utmärkande för Gamla testamentet, som inte är bara lag. Evangeliet möter oss i Gamla testamentet. Profeternas uppgift är inte bara att förkunna rätt och rättfärdighet, utan också den rätta tron, det rätta förhållandet till Gud, HERREN. Av detta är vårt förhållande till nästan en följd. Ett exempel på detta är 5 Mos. 7:7-8, som visar att Guds kärlek ligger bakom och är det som styr denna *mishpat*.

En fråga som gång på gång återkommer är den huruvida anmärkningen mot vår svenska bibelöversättning, för att den inte är mera ordagrann, kan anses riktig.

Svaret blir: Felet är inte att översättningen är för fri, utan att den inte överallt kan få in betydelsenyanserna. Det gäller att ännu djupare tränga in i texterna och att ha klart för sig att det är *religiösa* texter, och att tron på Herren färgar all framställning i Bibeln.

Här har ofta påpekats nyttan av att jämföra olika bibelöversättningar för att förstå innehållet. Det är väl också så, att många ord finns som man inte *kan* översätta.

Jag kan helt instämma i detta. Det största felet är emellertid att man har en färdig, fixerad översättning av ett ord och kanske måste stuva om texten för att få in det ordet. Så t.ex. i Jes. 50:4: »... så att jag förstår att med mina ord hjälpa den trötte.» Emellertid återfinns i ordet *la'ut*, en stam, som betyder »böja, trycka ned», den trötte. Detta anses inte passa, och så översätter man hjälpa. — Jag föreslår hellre översättningen: »Så att jag förstår att tala om vad som ligger i den tröttes nedböjande», d.v.s. Israels lidande. Detta är försoningstanken, i kap. 53 närmare utförd. På detta sätt har man en möjlighet att förstå även detta stycke.

(Ref. *Henrik Boström*.)

[* Jes. 50:8 b. Hebr.: *mi bá'al mischpatí jiggásch 'eláj*. 1917 års övers.: »Vem vill vara min anklagare? Må han komma hit till mig», Folkbibeln: »Vem är min motpart? Låt honom komma hit». Bearb:s ant. 2002.]

Något om exegetikens uppgifter.

Av Martin Magnusson

BOJG

Om det sägs att uppgiften för exegesen beträffande en text exempelvis av aposteln Paulus är att »förstå» denna text och att förstå den så, som Paulus själv menat den, så torde man rätteligen kunna påstå att en sådan fixering av nämnda uppgift är den som vanligen förekommer i den exegetiska litteraturen.

Uppgiften för exegesen har emellertid, som redan antytts, bestämts även på annat sätt än det ovan angivna, och det är *ett* sådant »annat» sätt att bestämma den exegetiska uppgiften som här skall tas upp till prövning.

Vid den åsyftade bestämningen av uppgiften för exegesen sägs, att *författarpersonligheten* och *dennes själsliv* är det som

egentligen skall förstås, och att själva texten och dess förståelse eller tolkning är av förhållandevis underordnad betydelse.

Som representant för en sådan åsikt beträffande uppgiften för exegesen kan nämnas Herman Gunkel. Han skriver i sitt arbete *Reden und Aufsätze* 1913, på sid. 12: »nirgend sind Worte das Eigentliche. Nur dem Kleinigkeitskrämer sind sie die Hauptsache.» Och på följande sida anger Gunkel exegesens objekt sålunda: »Die lebendige Person also, in ihrem Wollen und Denken, in der Mannigfaltigkeit ihres ganzen geistigen Seins, sie ist der eigentliche Gegenstand aller Exegese. Eine edle Leidenschaft soll den Exegesen erfüllen, diese eigentümliche, nie wiederholte und nicht wiederholbare Person zu erfassen, sie in ihrem innersten Wesen zu durchdringen bis in die feinste Verästelung ihrer Seele.»

Men, måste man fråga, *vilken* betydelse har då texten och dennas tolkning, om man ställer sig den uppgiften före att förstå författarens »personlighet» eller »själsliv»? Ty *någon* betydelse har ju texten härvid t.o.m. enligt Gunkel — om än aldrig så »underordnad».

Så mycket kan under alla förhållanden sägas, som att uppgiften att förstå författarpersonligheten inte eliminerar uppgiften att förstå *textens* mening, utan att denna senare uppgift tvärtom är en nödvändig och grundläggande sådan, också då det gäller den förra uppgiften, för så vitt arbetet med denna uppgifts lösning skall ha en vetenskaplig karaktär.

Vi betraktar ytterligare uppgiften att förstå »författarpersonligheten» och då i relation till Paulus' skrifter. Att utifrån apostelns skrifter och i den utsträckning dessa så tillåter söka komma till uppfattning om Paulus' »personlighet» torde i och för sig inte vara att beteckna som en oriktig exegetisk uppgift.

Men, frågar vi, kan denna uppgift sägas väl svara emot de paulinska skrifterna själva? Detta tycks nu inte vara fallet, hur uppenbart det än är att »bakom» dessa skrifter står en »personlighet» och en högst inflytelserik sådan.

Ty efter allt att döma ligger det Paulus inte särskilt om hjärtat att med sina brev lämna inblickar i sitt inre själsliv eller att göra sin egen personlighet gripbar för sina läsare — och i överensstämmelse härmed har hans skrifter utformats.

De paulinska skrifterna domineras således av budskapet om Kristus. Men själv såsom »personlighet», betyder Paulus uppenbarligen enligt de paulinska skrifternas egen framställning just ingenting. »Vad är Apollos? Vad är Paulus?» — utbrister aposteln exempelvis i 1 Kor. 3:5. Svaret blir: »Tjänare som förde er till tro.» — varvid det visserligen gäller, att de som sådana tjänare fått ett *uppdrag* som är övermåttan betydelsefullt.

Och att det i och för sig inte intresserade Paulus att lämna inblickar i sitt »själsliv», därpå lämnar exempelvis det som Paulus i Gal. 2:19 ff. säger om det liv han nu lever i tron, tydligt belägg. Det är sålunda på nämnda textställe fråga om en s.a.s. saklig beskrivning av detta liv. Det heter att Paulus är korsfäst med Kristus och att det inte mer är Paulus som lever utan att Kristus lever i honom. Men om några egentliga »upplevelser» hos aposteln är det alls inte fråga — att omtala sådana just i ifrågavarande sammanhang kunde ju annars synas naturligt.

Och på ett liknande sätt som med Gal. 2:19 ff. förhåller det sig med Gal. 1:16, där Paulus, knapphändigt och utan att avslöja något om sina »upplevelser», beskriver sin omvändelse med orden, att Gud beslöt uppenbara sin Son i honom — och detta, som det omedelbart heter, för att han skulle predika evangelium om honom bland hedningarna.

Sammanfattningsvis kan då sägas om uppgiften att förstå »författarpersonligheten», att denna uppgifts lösning under alla förhållanden som sitt fundament förutsätter behandlingen av uppgiften att förstå *externas* mening, men vidare att det i varje fall inte kan vara berättigat att som *huvuduppgift* för exegesen av de *paulinska* skrifterna sätta förstnämnda uppgift, eftersom de frågor vilka utifrån denna uppgift måste ställas på texten, föga svarar emot dennas faktiska innehåll.

Ensam för att be.

Matteus 14:23

Av H. Odeberg

BBDB

Vi börjar med att principiellt fråga vad syftet med en berättelse i Nya testamentet är, enligt Nya testaments art: vad det vill vara. Och när man har reda på meningen med en text, så är det mycket viktigt vad precis den texten har för förutsättningar. Nu kan Nya testamentet uppfattas på olika sätt. Jag kan fatta evangelierna som berättelser om Jesu verksamhet; som en biografi; som Xenofons berättelse om Sokrates' undervisning. Så uppfattas evangelierna ofta — det har kanske rent av blivit det naturliga. Man kan också se på evangeliet som en källa som man kan hämta fram en kunskap ur. Kan man här i denna källa hitta någon kunskap om vad Jesus sade och gjorde? Man antar att det finns mer eller mindre. Och ur en text som man behandlar som källa, där plockar man inte bara fram enstaka yttranden, utan man anser också att man kan gå bakom berättelsen. Om man hittar en legend, som man frånkänner allt sanningsvärde, så frågar man: Vad har givit upphov till denna legend? Eller man betraktar berättelsen som exempel på missionsförkunnelsen.

Om man också betraktar denna text som en del av en sammanhängande berättelse, skriven av en som hette Matteus, så blir det en annan uppfattning än om man ser på den som en predikan. Men man glömmer då att se på berättelsen som det som skall bevaras från släkte till släkte. Man ansåg länge att de som skrev Nya testamentet inte visste att de skrev helig Skrift. Men när vi ser vad skrift betyder i Nya testamentet, så strider detta mot en sådan möjlighet. När något mottogs som helig Skrift, så var det självklart att denna skrift var helig Skrift från början, genast från dess tillkomst. Det skulle varit en hädisk tanke att denna Skrift först efter ett par hundra år genom människor upphöjdes till helig Skrift, utan den var helig Skrift från början.

Men den gudomliga uppenbarelsen är från början till slut inne i den mänskliga historien och svävar inte utanför den. Här är något som äger rum i ett bestämt land och på en bestämd tidpunkt. Ser vi orden »Sedan gick han upp på berget för att få vara för sig själv och be» ur den synpunkten att det är frågan om helig Skrift, så har det en mångfaldig innebörd här. Först är det detta: Det var en bestämd afton, som kunde anges med datum och klockslag. Och det är på ett alldeles bestämt berg. Men detta är något som här hör tillsammans med hela mänskligheten. Denna lilla händelse sträcker sig bakåt från då morgonstjärnorna jublade vid skapelsen morgon och fram ända till oss här. Det var han som bad på berget, han som sade: »Var två eller tre är samlade i mitt namn, där är jag mitt ibland dem.» Och själva berättelsen är given som helig Skrift, d.v.s. något som åter och åter skall läsas. Orden som berättar detta är ord med Skriftens karaktär, dömande, varnande, upprättande, livgivande och läkande.

På berget *ensam* för att be — tydligen med avsikt påpekat. Lärjungarna fick lära sig att det hade en särskild betydelse att Jesus gick *allena* för att be. Han gick i synagogan, och han gick allena. Han kunde också ta lärjungar med sig. Jesus var allena på berget. Han är densamme — »Var två eller tre är samlade», d.v.s. Kristus är med i varje församling. Det är en församling, om det bara är två eller tre under Ordet. Men han är också ensam. Han är då också för den ensamme. Han har helgat ensamheten, liksom han har helgat synagogan, gudstjänsten, genom att delta i den. Och han har anbefallt ensamheten, liksom han anbefallt att vi samlas i hans namn. Uttrycket för be här, προσεύξασθαι innefattar *all* slags bön, anropande och förbön. Man kan här jämföra Mark. 6:31: »Kom med mig till en öde plats där vi kan vara ensamma, och vila er lite.» Där anknyts bönen med Ordet till *vederkvickelse* och *vila*. Det är människan inbjudet att ibland vara allena. Om vi då och då gick avsidet till en öde plats (κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον) skulle vi se annorlunda på livet.

Kristus är inte en Kristus endast för församlingen, inte heller en Kristus endast för den ensamme, utan Han är en Kristus som är med såväl den ensamme som församlingen. Men man torde kunna säga: utan den ensamme, honom eller henne som är ensam, finns ingen församling. Likaså, utan de små församlingarna, församlingarna av två, tre, tio, finns ingen stor församling. En församling som inte har rum för den ensamme och som inte har rum för de små församlingarna i Kristi namn, är ingen församling i Kristi mening.

I nytestamentlig mening är förvisso en ensam fattig bedjare, en ensam med Kristus, oändligt mycket viktigare för Guds Rike än den högt uppsatte kyrkliga myndighetspersonen. Den ensamme, fattige, tror inte själv att han betyder något och han behöver inte heller tro det. Kristus säger inte till honom att han skall betyda något, han säger endast: »Kom hit och vila dig litet, min vän!» Han behöver inte själv vara något, ty Kristus är hos honom. Och där Kristus är, där är liv och salighet.

Ett motto: »solus numquam solus», ensam — aldrig ensam. Det är nödvändigt att vara ensam. Men den som är ensam är aldrig ensam, ty Kristus är hos honom, såsom Kristus var med emmauslärjungarna, som sade: »Brann inte våra hjärtan när han talade med oss på vägen och öppnade Skrifterna för oss!»

(Ref. A. Kreinheder)

Tro och fantasi.

Av H. Odeberg

BBCD

I ett föredrag, som hölls i radio den 2/10 -53 under ämnet »Tro och tvivel» i serien »Vår tids värderingar», framhöll föredragshållaren avslutningsvis, att rationalisten är den som intresserar sig för det som han vet, medan trons män är sådana som i fantasin skapar sig en bild av sådant som de inte har någon verklig kunskap om. I tron ritas man upp en karta, menade föredragshållaren vidare. Tron blir alltså liksom en karta över ett okänt land eller skulle m.a.o. vara en ersättning för vetande.

Om vi ställer detta påstående i relation till Nya testamentet, måste man säga att det ligger till på ett helt annat sätt där.

Tron på Gud betyder i Nya testamentet inte att jag inte *vet* utan bara *tror* att Gud finns. Tron är ett svårdefinierbart begrepp, men man kan säga att det är en relation till något verkligt i vilket jag lever. Det framställs inte så i Nya testamentet som om vi skulle ha en verklighet omkring oss om vilken vi vet något, t.ex. kroppen och dess funktioner, men att därutöver finns något annat, t.ex. Gud, om vilken vi ingenting vet, men som vi finner det värdefullt att tro på. Det är raka motsatsen. Gud är den som kommer först — Han är grunden för allt liv och är alltings skapare. »I honom är det vi lever, rör oss och är till.» (Apg. 17:28.) Det är alltså en verklighet. Tron på Kristus uppstår på grund av den realitet som är Han själv. Ett oundgängligt villkor för *tro* enligt Nya testamentet är att det man tror på är *verkligt*.

I fråga om tro och vetande kan som jämförelse nämnas Joh. 20:29, »Saliga är de som tror, fastän de inte ser.» 2 Kor. 4:18, »Vi riktar inte blicken mot det synliga utan mot det osynliga.» Hebr. 11:1, »Tron är en övertygelse om det man hoppas, en vissnet om det man inte ser.»

Man kan alltså med lätthet förstå att, när den uppfattningen är vanlig att tron tar vid när man inte längre vet, man då för in de anförda skriftställen — inte minst Hebr. 11:1 — i dessa tanke-

banor. När det här talas om »övertygelse» (hypóstasis) är det inte fråga om att det är något som man inte ser utan bara hoppas. Det är här inte fråga om ett område för vetandet och ett bortom, utan det är något som rör sig i tiden. Tron är inte en kraft som kan användas för det som ligger utanför. Här är det fråga om realiteter. Det är att omfatta något av Gud utlovat. Alltså även här är tron riktad på sådant vars inträffande objektivt sett är *alldeles visst*.

Förhållandet kan jämföras med att fatta och begripa min kropps och själs funktioner. Härvidlag finns sådant som jag vet, t.ex. att jag kan röra mina fingrar, att jag blöder när jag råkar skära mig etc. Men det finns också sådant som jag inte förstår, t.ex. växandets hemlighet. Vad har då denna liknelse med tron att göra? — Jo, jag hittar inte på *teorier* om växandet, skapar mig en fantasibild om växandets ursprung om vilka jag ingenting *vet*, men som jag tror på, utan jag *lever* ju i denna realitet som jag tror på. Växandets verklighet beror inte på om jag har en medveten kunskap om dess orsak och förlopp, utan det är under alla omständigheter en realitet.

Tron är ett hängivande åt en *realitet*. Tron måste sålunda också omfatta ett mottagande. Det är väsentligt att det är en realitet. Då innebär det att, genom att man ger sig åt denna realitet, man får del i hela det stora sammanhanget, som genom Guds Ord klingar in i själen.

(Ref. Einar Göth)

Gudstjänsten och »Livets mening» II

Av H. Odeberg

Det är ju inte så sällan man hör den frågan: »Vad är livets mening?» Och kanske är det så, att de flesta någon gång frågat sig: »Vad är det för mening med det här livet som vi lever?» eller: »Vad är det för mening med mitt liv?» eller: »Hur skall jag kunna få någon mening i livet?» Och när man frågar så, ligger

väl bakom frågan den tanken: »Livet måste ha någon mening, om det skall vara värt att leva» eller: »Det tjänar väl inte mycket till att leva, om man inte kan finna någon bestämd mening med livet?» Nu är det ju så att den som frågar efter livets mening, han eller hon lever i ett samhälle där det finns en del olika livsåskådningar, ideella rörelser, religiösa samfund o.s.v. Och man tänker sig ju med rätta att en ideell rörelse eller ett religiöst samfund måste ha en bestämd åsikt om livets mening, alltså ha ett bestämt svar på frågan. Och då är det ju helt naturligt, om man vänder sig till dessa olika livsåskådningar med frågan »Vad anser ni om livets mening?» för att på så sätt få svar, som man kan pröva. Och med den roll som kristendomen ändock har i vår kultur, så är det också naturligt att man frågar efter vad den har att ge för svar. Och eftersom kristendomens urkund är Nya testamentet, skulle ju frågan kunna ställas så: »Vad har Nya testamentet för svar på frågan 'Vad är meningen med detta livet?'».

Vi tänker oss alltså att vi söker ta reda på vad Nya testamentet har att säga om detta livets mening. Det gäller då inte vad vi kan tycka är rimligt och förnuftigt att Nya testamentet, d.v.s. Jesus och apostlarna som undervisats av honom, borde mena, utan rätt och slätt vad som *verkligen* där sägs eller förutsätts.

Och det måste nog då sägas att vad man kan få ut av Nya testamentet, alltså den livsåskådning som möter där, den ger ett svar som inte motsvarar förväntan. Ty om man väntat att man skulle fått besked på vad *detta* livet har för mening, så får man i stället det svaret att det liv som man frågar efter meningen med, helt enkelt inte har någon mening, det är just precis *meningslöst*. Det är det *kännetecknande* för det, att det är meningslöst, att det är ett liv som mist sin mening. Och att det är meningslöst beror på det som vanligtvis kallas syndafallet. Nya testamentet åberopar sig själv ständigt på Gamla testamentet, så att när vi skall komma underfund med vad Nya testamentet menar, så måste vi också studera Gamla testamentet så som Jesus och apostlarna har studerat det, läst det och fattat dess mening. Detta livet, denna

tidsålders liv, är ett liv som börjat med att man vänt sig bort från Gud som är det verkliga livets upphov, från honom som gett en mening med livet. Människan valde en gång att gå sin egen väg, att ta avstånd från Gud, och eftersom det inte finns mer än *ett* verkligt liv, det som är givet av Gud, så kan hon på denna väg inte få tag i något annat än ett *meningslöst* liv. Därför är Jesu budskap, vilket är detsamma som profeternas i Gamla testamentet: »Vänd om! Vänd om ifrån detta liv som är utan mening, till det liv som ni är menade för, som ni skapats för.»

Men då kan man alltså ändå fråga: »Vad har det liv för mening som människan skapades för?» Ty det har ju en mening. Man skulle kunna gå bakom syndafallet och fråga: »Vad var enligt Bibeln meningen med de människors liv som var i paradiset?» Vad har det liv för mening och syfte som Kristus å Guds vägnar inbjuder människorna att vända om till? Vad var och vad är det riktiga livets mening?

Även på den frågan blir nog svaret oväntat. Den som frågar efter en mening med livet, tänker sig nog att om det nu alls finns någon mening, så bör den väl bestå i att utträta någonting eller i att fullkomna och utveckla sig själv mot något visst mål: Men den egentliga meningen med livet, människans gudomliga liv, beskrivs inte på det sättet. De ord som kommer närmast, är i stället *glädje* och *lek*. Så skildras i Ordspråksbokens åttonde kapitel Vishetens liv i Skapelsens morgon. »Då fostrades jag såsom ett barn hos honom, då hade jag dag efter dag min lust och min lek inför hans ansikte beständigt. — Jag hade min lek på hans jordkrets och min lust bland människors barn.» [Ordspr. 8:30 f. i 1917 års översättning.] Hela skapelsen, hela universum, himlakroppar, vintergator fyllde sin uppgift, följde sina banor i lek och glädje. I Job 38:7 heter det: »Morgonstjärnorna jublade tillsammans och Guds söner ropade av glädje.» Livets mening blir alltså »glädje och lek» inför Guds ansikte. Och av detta följer allt annat. Ty leken betyder t.ex. inte vårdslöshet, lättsinne. Tvärtom är det arbete bäst som sker som en lek. Ingenting utförs

noggrannare än det arbete som är en lek. Tänk på hur noggrann, omsorgsfull, kunnig den blir som har en hobby, den som har en barnslig glädje i det han håller på med. Så säger också Jesus flera gånger: »Om ni inte blir som barn, kan ni aldrig komma in i Guds rike», d.v.s. i det riktiga livet.

Nu skulle vi ha talat om gudstjänsten och livets mening. Kan dessa båda höra tillsammans? Ja, gudstjänsten är i Bibeln, i Nya testamentet och i Gamla testamentet som i Nya förutsätts, en avbild av och en försmak av det gudomliga livet, av livet med mening i. Gudstjänsten är ingen uppgift som människan mer eller mindre villigt skall underkasta sig, den är ingen plikt som skall utföras, utan den är tänkt att vara en gåva. Närhelst det i Bibeln talas om gudstjänst och bön är det alltid tillsammans med ordet glädje, att vara glad. Alltså skall gudstjänsten vara glädje, en lek inför Guds ansikte. Och så är det till och med tänkt och sagt att hela livet skall kunna vara en gudstjänst, inte endast de tillfällen då man direkt kommer tillsammans till veckans, söndagens eller högtidens gudstjänst. Så skriver Paulus: »Be *oavbrutet*», men det kommer omedelbart efter det han sagt: »Var alltid glada.» [1 Tess. 5:16 f.] Den som ville göra sig besvär med att läsa igenom Psaltaren, profeterna och Nya testamentet och lägga märke till vad det är för ord som regelbundet förekommer när det är tal om gudstjänst, om bön och tillbedjan, så kommer han att finna att detta ord just är »glädje» och sådant som hör samman med det, såsom »jubel», »fröjd», »salighet». Tag t.ex. Jes. 56:7: »... dem skall jag föra till mitt heliga berg. Jag skall ge dem glädje i mitt bönehus.» Och av glädjen är kärleken beroende. Riktigt har språkbruket uttrycket »vara glad i» för någon som man verkligen älskar. I 43:e psalmen heter det: »Sänd Ditt ljus och din sanning. Må de leda mig, må de föra mig till ditt heliga berg, till dina boningar, så att jag får gå in till Guds altare, till Gud, som är min glädje och fröjd.» Och när Jesus är tillsammans med sina lärjungar, den afton han instiftar nattvarden, den högtidligaste gudstjänsten, då, när Han bär hela världens elände

och lidande på sig, då säger han till dem: »Allt detta har jag talat till er, för att ni skall vara glada, för att min glädje skall bo hos er, ja, för att er glädje skall vara *fullkomlig*.»

»Han skall inte tvista eller skrika»

Matt. 12:15-21

Av H. Odeberg

BBCF

Tre ting i denna perikop har man att ta i betraktande, nämligen:

att Jesus botade (v. 15)

att han bestämt uppmanade till att inte göra hans verk uppenbart, »spektakulärt» (v. 16),

och att detta står i överensstämmelse med profetorden (i versarna 17-21).

Vad menas då med »inte göra uppenbart»? Vanligen tolkas det så: »Detta var något som ännu inte skulle bli känt.» Eller så: »De skulle inte ge spridning åt en falsk tanke om honom såsom en jordisk Messias.» — Även om det kan ligga något berättigat i dessa tolkningar, tenderar de dock att föra vilse. Ty observera att de inte stämmer med profetordet!

Profetordet innehåller nämligen två utsagor, som hör samman: Verket som utförs gäller världen (»folken» versarna 18 och 20), och »Han» låter *inte* sin röst höras i skrik på gatorna (vers 19). — Jesus uppmanar till att inte göra honom uppenbar, eftersom just detta hör till Kristi Andes verk i världen: Det hör till Andens väsende att inte göra väsen. — Detta är nu inte det samma som att dra sig tillbaka till en hemlig krets. Jfr Joh. 18:20: »Jag har öppet talat för världen ... I hemlighet har jag inte talat någonting alls.» — Men att tala öppet är något helt annat än att bli en röst bland andra i den stora kakofonin — och söka överrösta den. Eller att bli ett skådespel, som bländar det andra i världen.

På nytt finner vi denna kontrastering av den gudomliga verksamhetens och det nya livets art å ena sidan, och å den andra det som är naturligt och kännetecknande för syndafallets värld. — Det ter sig som paradoxer: Den som vill äga sitt liv skall förlora det; den störste skall bli den minste; den som vill in i himmelriket skall bli som barn, etc. — Att inte göra Jesu verk uppenbart är således inte något som är tillfälligt, av praktiska skäl anbefalls, utan det hör till det gudomliga verkets väsende i denna tidsålder. Omvänt är strävan att göra verket uppenbart en tanke som hör samman med syndafallets förvända värld. — Stillheten (vilket alltså inte är = hemlighållande; något sådant behövs inte!) hindrar inte Jesu verk. Tvärtom är det bekantgörandet, »skrikandet», som hindrar, ty det innebär olydnad mot Kristus.

I parallell härmed utfördes Jesu verk och restes hans kors — enligt evangelierna en kosmiskt genombrytande händelse — inte i världsstaden Rom utan i en undangömd vrå och i en obeaktad stund. Men just därför grep det in i hela mänskligheten och nådde alla.

Detsamma gäller även i fortsättningen. *Det* är segern. *Så* kommer »krisen», domen och rätten, till seger (v. 20).

Det verket rör sig inte bland det stora och lysande, utan i djupen, där alla realiteter sker. Där finns även denna underliga anknytning till det lilla (»strået och vecken» i vers 20).

Men när församlingen blir »spektakulär», då förtrampas detta, och då finns inte längre något Namn att hoppas på (v. 21).

(Ref. R. Qwarnström)

Predika.

Matt. 10:7

Av *H. Odeberg*

BBBG

Vad det är att vara »predikare» och »förkunnare» har i modern tid till största delen glömts bort. När man talar om förhållandena i den hellenistiska världen, i Palestina och omgivande länder, vid vår tideräkningens början, säger man: Där fanns en mängd predikare och förkunnare, som predikade i tidens olika livsåskådningar. Man talar t.ex. om stoikernas vandrande förkunnare. Man använder orden förkunnare och predikant, ord med ursprung i Bibeln. Men man har en annan uppfattning om deras betydelse. I sin tanke jämför man Nya testamentets förkunnare med en föredragshållare som redogör för en livsåskådning och värvar anhängare.

Apostlarna hade inte som parallell eller motsvarighet sådana som förde fram diverse livsåskådningar. Den bild som ligger i ordet »predikant», »förkunnare», är en konungens utsände *härold*. Vad som sägs genom aposteln är konungens meddelande, antingen detta meddelande innebär en befallning eller en gåva eller en förmån. Alldeles klart är att den på vilkens vägnar aposteln såsom »förkunnare», såsom »härold», talar är »konungars konungars konung», nämligen Gud själv.

Kristus kallar nu sig själv »förkunnare» och säger: »Vad jag talar, det talar jag inte av mig själv, utan jag talar vad Fadern talar.»

De som skall bringa ett budskap får veta: Ni skall vara härolder och ingenting annat än härolder. Ni skall träda upp och säga: »Så säger Herren.»

Det en härold har att säga kejsarens folk, det är vad kejsaren har sagt, vad han sänt dem ut att meddela från honom.

Om någon skulle begagna sin ställning såsom befullmäktigad härold till att komma med någon annans budskap eller lära än Konungens, så hade han svikit sin uppgift, han vore inte längre

konungens härold. Och omvänt, om någon utan givet uppdrag ändå troget och utan tillägg eller förvanskningar återgav Konungens budskap, då framförde ju denne ett äkta budskap.

Paulus uttrycker detta klart, skarpt och inträngande i 2 Kor. 4:5: »Vi är inte härolder åt oss själva. Vi predikar inte oss själva.»

I Nya testamentet finner man sig — i grunden endast skenbart — ofta ställd inför två motpoler:

Vi finner här som den ena motpolen detta påfallande, att Jesu instruktion till apostlarna utesluter varje enträget bearbetande. Det förekommer inte något sådant som propaganda för att till varje pris vinna anhängare. Mest slår i ögonen något som närmast förefaller som »likgiltighet» i Jesu instruktion.

Det är en fullkomlig frånvaro av bearbetning, av propaganda. »Där man inte tar emot er, där skall ni inte envist stanna kvar, utan ni skall gå därifrån, skaka dammet av era fötter».

Den andra motpolen finner vi i sådana sammanhang som berättelsen om det stora gästabudet: »Gå ut på gatorna och för in fattiga, halta och lama. Nödga (tvinga) dem att komma in!»

Det är i själva verket inte fråga om två motsatser, utan om två sidor av samma sak. I det senare fallet, i liknelsen om det stora gästabudet, är det fråga om sådana som anser sig ovärdiga. De vill inte komma, därför att de säger: »Detta är inte för mig. Jag är alltför ringa, jag är helt ovärdig.» *De* få nu veta att just de ovärdiga inbjuds. De har endast att ta emot. De »nödgas». De helt enkelt förs in i gästabudssalen. De ovärdiga är de enda värdiga.

Samma kan vara förhållandet med en sammanslutning eller sällskap i nytestamtlig anda. Där görs ingen propaganda, ingen bearbetas att vara med! Men om någon säger: »Jag skulle gärna vilja vara med, men jag är inte kunnig nog, det är för högt för mig.» Sådana förs helt enkelt in.

Ingen motsättning ligger i att man inte söker övertala den ovillige och höge, men gärna nödgar den villige och långtande ödmjuke.

Erevna samfundet

Ordf.: Professor H. Odeberg. *v. Ordf.:* Licentiat Martin Magnusson. *Econom:* Intendent Viktor Rydqvist, *Redactor:* Bibliotekarie Licentiat Mag. Eric Starfelt. *Ombudsman:* Ämneslärare Karl Magnus Svensson, Samrealskolan, Askersund. *Exp.-sekr.:* Kand. Ove Theander, Västergatan 2, Lund.

Erevna studieföreningen

Förest.: Professor H. Odeberg. *v. Förest.:* Pastor Helmer Hansson. *Ordf. och Redactor:* Kand. Ingvar Orebäck. *v. Ordf. o. Red.:* Kand. Henrik Boström. *Ämnessekreterare:* I: Kand. Gunnar Andreae. II: Kand. John Elander. III: Mr Arthur Kreinheder. IV: Fil. Kand. Bengt Blomquist. V: Kand. Bo Johnson. VI: Kand. Henrik Boström. VII: Kand. Rune Eliasson. VIII: Kand. Ove Theander. IX: Förste Universitetsassistent Ragnar Qwarnström. X: Pastor John Thörnqvist. XI: Kand. Einar Göth. *Econom:* Kand. Stellan Oltéus.

Erevna colloquium

Ordf.: Postmästare James Nelson. *Sekr.:* Fil. Kand. Stig Muhrgren. *Ordinator:* Kand. Henrik Boström.

Sefira krets

Sponsor: Prof. H. Odeberg. *Fr. Sen.:* Pastor Nathan Hirstam. *Pref.:* Ämneslärare El. Gordon. *Sekr.:* Teol. och Fil. Kand. Siv Bejerfors. *Ordinator:* Vakant.

Vi har även efter nr 4 1953 erhållit »små gåvor» för vilket härmed frambärs verkligt varmt tack. De behövs förvisso. De är till stor uppmuntran.

Medlemmar (prenumeranter), som önskar tidskriften, ombeds insända pren.-avg. hellre förr än senare. Det är större utsikter, att tidskriften kommer ut ju förr avg. sändes in.

H. O.

Innehåll: *Berthold von Schenk*, Kristi kropp, sid. 3; *G. Rignell*, Problem vid Bibelns översättning, sid. 13; *Martin Magnusson*, Något om exegetikens uppgifter, sid. 16; *H. Odeberg*, Ensam för att bedja, sid. 19; *H. Odeberg*, Tro och fantasi, sid. 22; *H. Odeberg*, Gudstjänsten och »Livets mening». II, sid. 23; *H. Odeberg*, »Han skall icke kiva eller ropa», sid. 27; *H. Odeberg*, Predika, sid. 29. Förteckning över Erevna-sammanslutningar, sid. 31.

EREVNA: Utgivare: H. Odeberg, Lund. Ekonom: Intendenten, Teol. Kand. Viktor Rydqvist, Akad. Fören., Lund. Red.: H. Odeberg, V. Rydqvist och Bibliotekarie Eric Starfelt. Red.-omb.: Karl Magnus Svensson, Samrealskolan, Askersund. Distr. och Exp.-sekr.: Ove Theander. Red:s adr.: S:t Månsg. 6 a, Lund. Exp. och distr:s adr.: Västergatan 2, Lund. Tel.: Lund 14760.

Postgirokonto 27 11 04, Erevna, Lund. Pren.-avg. 5:- kr.

Med detta nummer följer som bilaga "ett inbetalningskort."